

ANAYASAMIZI HAZIRLIYORUZ

(Halk konuşuyor, TBMM dinliyor)

-10-

TOPLANTIYA DAVETLİSİNİZ

Yer:

Tarih:

Saat:

Konuklar:

Devletin Yapısı (1)

YASAMA

Türkiye küçük Millet Meclisleri

www.tkmm.net

Okul hayatımızın ilk yıllarından hatırladığımız bir sınav sorusu: *İlk kanunları kim yapmıştır?* Çoğumuz, Babil Hükümdarı Hammurabi'nin ismini ilk kez bu soruyla duymuştuk. "**Kanunlar tarihi**"nin, yaşadığımız topraklara da hükmetmiş olan Babil devletinden öncesi de var aslında. Yine Mezopotamya uygarlıkları olan, Babil'den iki, üç yüzyıl geriye uzanan şehir devletlerinden günümüze kalan yazılı kanunlar da bulundu.

Kanun/yasa, ilk medeniyetlerden bugüne, toplumun hem kendi arasındaki ilişkileri, hem de hükümdarla, yöneticilerle, devletle olan ilişkilerini tanımlamaya devam ediyor.

Peki yasalar olmadan bir arada yaşayamaz mıyız? Şimdilik kulağa hayal gibi geliyor...

Artık demokratik toplumlarda yasalar, parlamentolar, yani seçilmiş temsilciler tarafından yapılıyor. Diktatörlükleri ve askeri darbe dönemlerini elbette bunun dışında tutuyoruz.

TBMM GÖREV ve YETKİLERİ

Madde 87: Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

Türkiye Cumhuriyeti 1923 yılında kurulmadan önce, bir meclise sahip oldu. 1920'den bu yana kanun yapma, yani '**yasama yetkisi**' Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde.

Kuvvetler ayrılığı ilkesine dayalı Türkiye Cumhuriyeti devletinin yapısında, TBMM, yasa yapmanın yanında, temsili sağlama ve yürütmeyi denetleme sorumluluğuna da sahip.

1982 Anayasası da tek yasama organı olarak **TBMM'**ni gösteriyor. **Cumhurbaşkanlığı** yalnızca yasaların onaylanıp, yürürlüğe girmesinde son imza yetkisine sahip. Bu yetkinin de sınırları var.

1982 Anayasası'nın "3. Kısım Birinci Bölümü", tamamiyle yasama sürecine ve kurumlarına ayrılmış durumda. 25 madde (75'den 100'e sıralı maddeler) ayrıntılı olarak yasama organlarını, görev ve sorumlulukları, seçimleri, seçilmişleri, temsil ve dokunulmazlık konularını ele alıyor.

TBMM

Madde 75: Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beşyüzelli milletvekilinden oluşur.

YOK KANUN; O ZAMAN YAP KANUN!

Türkiye siyasetine mal olmuş bu başlığın son derece makul görünen bir nedeni var. 1961 Anayasası'nın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana 6 binden fazla kanun yapılmış. TBMM'nin yılda 7 değil 12 ay çalıştığını varsaysak bile, 49 yılda neredeyse 3 günde bir yasa çıkarılmış. Bu hayli yüksek bir sayı. Milletvekillerinin bu konudaki rahatsızlıkları da zaman zaman kamuoyuna yansıyor.

Peki yasayı kim yapıyor?

Yasama her ne kadar yasama organının, yani TBMM'nin ve temsil ettiği halk iradesinin görevi olsa da, yasaların ezici çoğunlukla hükümet, yani yürütme tarafından yapıldığı bir gerçek. Bu kadar fazla yasa yapımına nedeni olarak da bu gerekçe gösteriliyor. Hükümetler durmadan kendi programları ve görüşleri çerçevesinde yeni yasalar yapma eğiliminde.

Hükümet dışından milletvekillerin ve gruplarının yasama sürecinde bir rol alması nasıl mümkün? Hükümetin istemediği bir yasa meclisten geçebilir mi; ya da muhalefet, hükümetin getirdiği yasa önerilerinin geçişini engelleyebilir mi? Bu çok mümkün görünmüyor.!

Durum böyle olunca , TBMM'den geçen, Cumhurbaşkanı'nın da onayladığı yasaların iptali için Anayasa aykırılık iddiası ile Anayasa mahkemesine dava açmaktan başka bir yol kalmıyor .

Yasaların çoğunluğu “uzmanlık isteyen” konular hakkında. Şüphesiz milletvekilleri de ‘herşeyi bilen’ insanlar olamayacağına göre, 3 günde bir çıkan yasalar, vekiller tarafından da enine boyuna tartışılmıyor. Daha korkuncu da var: Vekillerimiz çoğu kez yasanın içeriğini bilmiyor bile!

Sonuçta yasaların çoğunluğu, bürokratlar, teknokratlar tarafından hazırlanıyor. Meclis gündemine hızla alındıktan sonra, çoğunluk partilerinin ‘**liderlerinin**’ eğilimine göre onaylanıyor ya da reddediliyor. Bunun sağlıklı bir süreç olduğunu, ya da Türkiye’de yaşanan sürecin böyle olmadığını iddia etmek hayli zor.

Nasıl çözülecek o halde bu iş?

Her şeyin olduğu gibi bu sorunun çözümünde de, demokrasi kültürünün siyasette yer etmesi var. Hem hükümet edenlerin hem muhalefetin, demokratik siyasetin esaslarına göre hareket etmeye alışması, zaman alsa da kaçınılmaz.

Yapısal öneriler arasında en fazla dile getirilen ise ‘ikili meclis sistemi’.

1876 Anayasası ile Osmanlı devletinin gündemine de gelen bu yapı, Türkiye’de de 1961-1980 yılları arasında denendi. Türkiye deneyimi verimli olmasa da, dünya devletlerinin yarısından fazlası ikili meclis sistemine sahip. 30 OECD ülkesinden 17’sinde, G7 ülkelerinin tamamında çift meclis var.

Çift meclis sisteminin yasama sürecinde, yürütmeye ‘fren görevi’ yapacağı, süreci yavaşlatsa da daha sağlıklı işleteceği

savunuluyor. Hemen ekleyelim, çift meclisli devletlerin yönetim şekilleri de 'başkanlık veya yarı-başkanlık' sistemleri.

Başkanlık sistemi, Türkiye'nin gündemini de meşgul eden son derece güncel bir konu. Yürütme organın yanı sıra yasama organını da esastan ilgilendiriyor. Ancak 'yürütme' konusunu ayrıca tartışacağımız için, bu sistemde yasama organının durumunu ifade etmekle yetinelim.

Bilindiği gibi, Türkiye'de yürütme organı ve yürütmenin başı başbakan, meclis, yani yasama organı içinden seçiliyor. Oysa başkanlık veya yarı başkanlık sisteminde devlet başkanı halk oylaması ile seçiliyor. Devlet başkanı da, yürütmeyi, bakanları yasama organı dışından kendisi atıyor.

Sizce bu model ile yasamanın yürütmeden bağımsızlığını sağlamak mümkün mü?

Yasama sürecinde aslında bizim yabancı olmadığımız ama çok da alışık olmadığımız bir araç daha var: **REFERANDUM**. Özellikle toplumun büyük kesimini ilgilendiren yeni yasal düzenlemelerin halkoyuna sunulması, demokratik ve aracısız bir araç gibi görünüyor. Ama istisnaları ve zorlukları da var.

İstisna, 'temel hak ve özgürlükler'. Bu alanda yapılacak düzenlemelerin oylama konusu olamayacağı görüşü, genel bir hukuk kuralı gibi. Daha açık ifade ile, hiç bir temel hak ve özgürlük oylama ile kaldırılamaz deniyor. "Yaşam hakkı –İdam cezası", "Eğitim hakkı- Anadilde Eğitim", "Örgütlenme Kakkı- Parti Kapatma" ikilemleri hiç de yabancı olmadığı tartışma konuları.

Zorluğu ise; en başta referandumun maliyeti. Ancak yaşadığımız teknoloji çağında, Türkiye de seçimlerini dijital ortama taşıyamaz mı?

TEMSİLDE ADALET

Seçim dönemleri hep gündeme gelse, değiştirilmesi vaat edilse de, '**seçim barajı**' olduğu yerde duruyor. TBMM'ne ancak %10 seçim barajı engelini aşabilen partilerin adayları girebiliyor. Ya da DTP, BDP örneğinde olduğu gibi, adaylar bağımsız olarak meclise girip, daha sonra parti üyesi oluyorlar.

SEÇİMLER ve TEMSİL

Madde 77: Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri dört yılda bir yapılır...

Madde 80: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçtikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler.

Seçim barajının ve Siyasi Partiler Kanunu'nun temsilde adaleti en fazla zedeleyen konular olduğuna kimselerin itiraz ettiği yok. Ama süregelen bu durumu, iktidara geldiğinde değiştirmeye de kimsenin niyeti yok!

Basit bir hesap, sistemdeki zaafı görmeye yeterli. Seçimlere giren 10 partiden dokuzu %9,9 oy alsa; yalnızca bir parti %10,1 alarak barajı aşsa, 550 koltuğun tümü bu sonunca partiye ait olacak. Ya milletin %89,1 oyu nereye gidecek? Böyle bir meclisin halkın iradesini temsil ettiği söylenebilir mi?

Siyasi Partiler Kanunu seçilmişlerin adaylıklarında '**ön seçimi**' şart koşmuyor. Fiilen de hiçbir siyasi parti adaylıkların belirlenmesi için önseçime başvurmuyor. Hepimiz biliyoruz ki, adaylıklarda son söz parti liderinin oluyor. Öyle olunca da, vekillerin kendilerini, kendilerine oy veren seçmenine değil, adını listeye alan başkanına borçlu hissetmeleri çok doğaldır.

Meclis'te dezavantajlı grupların, kadınların, gençlerin, engellilerin temsil oranı da son derece düşük. Yani meclisimiz çoğunlukla şöyle kişilerden oluşuyor: Erkek, yaş ortalaması yüksek, engelsiz(!) ve Anayasanın 76.md'sine göre "Türk"...

SEÇİLME YETERLİLİĞİ

Madde 76: Yirmibeş yaşını dolduran her Türk, milletvekili seçilebilir.....

Temsilde bir sorun daha var ki, hem seçim sistemiyle hem de devletin yapısı ve başkanlık sistemiyle yakından ilgili.

Devlet yönetimine yapılan, '**bürokratik, hantal ve merkezîyetçi**' eleştirilerin dayanaklarını pratikte sürekli yaşıyoruz. İstanbul'un da, Samsun'un da, Bitlis'in de en temel sorunlarına Ankara'da çözüm aranıyor, Ankara'da karar veriliyor. Kim tarafından? Teorik olarak meclisteki 550 milletvekili tarafından.

Ama bu milletvekilleri, kendi bölgelerinden seçilmiş olsa da, tüm ülkeyi temsil etmekle yükümlü. Yani belki hayatında Samsun'a, Bitlis'e yolu düşmemiş bir İstanbul veya İzmir milletvekili, o illerle ilgili konularda da son karar mercii...

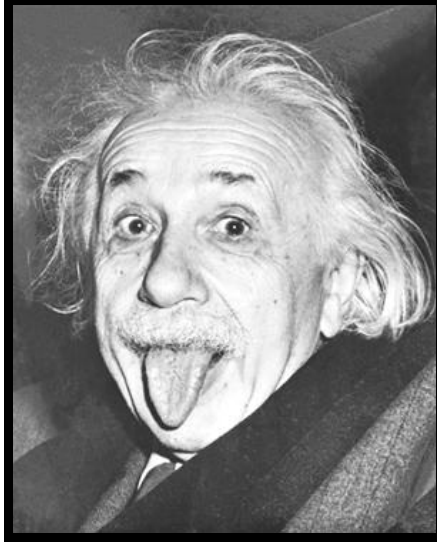
Bu da bir temsil sorunu değil mi?
Sorun ise, nasıl çözülecek?

Ve şu andaki güncel sorumuz:
Bu çözüm, Anayasa'ya nasıl yansıtılacak, nasıl yansımalı?

**ŞEYTAN'IN AVUKATI'ndan
türlü çeşitli ŞEYTANLIKLAR:**

- Siz diyorsunuz yahu? Adı stnde Türkiye BÜYÜK Millet Meclisi . Kanun mu yapacak, size hoş görünmeye mi çalışacak, lala-paşa mı eğlendirecek. Burası Türkiye, yok yle!
- Hıh!.. Bu millet koalisyonlardan çok çekti. Birinin ak dediğine öteki kara derse iş mi görülür? Demokrasi - memokrasi, hepsi kuru laf ezmesi, hepsi yaş iş.. Bu millet ař istiyor, iş istiyor ama. "Yaş iş" istemiyor.
- Yok yaaa? Ne deseydi kanun, "*25 yaşını dolduran her Rum, her Ermeni, her Kürt*" m diyecekti? Tabii "Türk" diyecek. Ne diyor en çok satan gazetemizin başlığı? "*Türkiye, Türklerindir*", işte o kadar!

BU KONUDA KİM, NE DEDİ?

Anayasa konusunda çalışmalar yürüten platformların, sivil toplum ve meslek örgütlerinin şu ana kadar yayınlanmış olan sonuç metinlerinde yar alan bu konulardaki görüşlerini sizin için yanyana getirdik. Bu tarihten sonra yapılacak açıklamalardaki görüşleri de toplamaya devam ederek çalışma sonunda (en erken Kasım 2012’de) yayınlanacak olan “Ortak Paydalar” kitabına, kendi çalışmalarımızın yanına yerleştireceğiz.

**SİVİL
TOPLUM
NE DÜŞÜNÜYOR?**

Anayasa Kadın Platformu

TBMM cinsiyetler arası eşit temsil ve katılım esaslarına uygun seçimlerle belirlenen milletvekillerinden oluşmalı.

Başkanlık Divanına katılım, iç tüzük hükümleri ve siyasi partilerin meclisin faaliyetlerine katılımı da bu esaslara uygun olmalı.

MÜSİAD

Milletvekili dokunulmazlığı meclis çalışmaları ile sınırlandırılmalı. Parlamenterlerin kürsü dokunulmazlığına dokunulmamalıdır.

TEPAV

(Türkiye Ekonomi Araştırmaları Vakfı) **Anayasa Platformu**

Yasama organı ikili meclis olarak yeniden düzenlenebilir. Kürsü dokunulmazlığı hariç milletvekili dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

DİSK

(Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu)

- Anayasa, parlamenter rejimi pekiştirici bir çerçeveye oturmalıdır. Bu da, hem yapısal olarak, hem de yetkiler bakımından düşünülmelidir.

- TBMM, tarihsel misyonu ve çağdaş gelişmeler ışığında yeniden yapılandırılmalıdır. Çift meclisli yasama, demokratikleştirilmeli ve temsilde cinsiyetler arası eşitlik sağlanmalıdır.

TBMM'nin yapılanması: TBMM, 1961'de olduğu gibi, yine Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu olmak üzere, iki meclisli bir yapıya kavuşturulmalıdır.

TBMM'nin işleyişi: Günümüz parlamenter rejimlerinde işleyiş ve denetim, yasama ve yürütme ayrılığından daha çok, iktidar ve muhalefet partisi ayrılığı çerçevesinde işlediğinden; yasama komisyonları demokratik katılım esasına göre yeniden şekillendirilmeli, kadın-erkek eşitliği komisyonu kurulmalıdır.

Yeni Anayasada, değinilen olumsuzlukların giderilmesi için yeni kurallar ve kurumlar kabul edilerek TBMM, temsili ama demokratik organ konumuna kavuşturulmalıdır.

Bu yapılırken, çağdaş anayasal eğilimler gözönüne alınmalı; ancak, ulusal deneyimin payı göz ardı edilmemelidir.

- TBMM'de siyasal partilerin grup kurması için, 10 milletvekili yeterli olmalıdır.
- Toplantı yeter sayısı ve karar yeter sayısı bakımından; meclis, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanmalı; Anayasada başkaca bir hüküm yoksa, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar vermelidir.
- Yasama sürecini düzenleyen TBMM İçtüzüğü'nün, komisyonlarda adil temsil ve Genel Kurul aşamasında demokratik tartışma ve uzlaşma ilkelerine dayanması gerektiği vurgulanmalıdır.

TESEV

Yasama organına bağlı olan bir ombudsmanlık kurumu kamu idaresinin dış denetimi açısından önemlidir.

YAP

(Yeni Anayasa Platformu)

Meclis temel siyasal kararların verildiği mekân olarak düzenlenmeli; meşruyetini doğrudan seçimle sağlamayan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının meşruyeti meclisin uygun yöntemle belirlenecek iradesine dayandırılmalıdır.

Meclis; devlet başkanlığı, hükümet ve Anayasa Mahkemesi gibi belirli kurumlar dışında hiçbir kuruma anayasada yer verilmemelidir.

Devletin etkinliği; kurumsal yapının gerektiğinde hızla değiştirilmesini gerektirmektedir.

Kuvvetler ayrılığı sistemi etkinleştirilmeli, bununla birlikte tüm kurumların oğlculuğa dayandırılması suretiyle kurum içi denge ve kontrol mekanizmaları öngörülmelidir.

Toplumun tüm devlet sistemini denetleyebilmesi için, öncelikle meclisin devlet aygıtı üzerinde ayrımsız kontrol ve

denetim araçlarıyla donatılması gerekir.

Meclis temsilde adaletin sağlandığı bir yapıya kavuşturulmalı, parti içi demokrasi çalıştırılarak, halk ile arasındaki yabancılaşmaya son verilmelidir.

Meclis ile seçmenler arasında denetim ilişkisinin güçlendirilmesinin yeni araçları üzerinde çalışılmalı, belirli

istisnai koşullarda milletvekillerini geri çağırma kurumu tartışılmalıdır.

Referandum aynı zamanda belirli imza sayısına ulaşıldığı durumda kimi anayasal ve yasal düzenlemelerin halka sorulmasının imknı olarak tasarlanmalıdır.

Yasama girişimleri yoluyla belirli bazı konularda meclisin yasa çalışmasına zorlanması esası benimsenmelidir.

Gerek meclis üzerinden dolaylı olarak, gerekse doğrudan demokratik katılım araçlarıyla sağlanacak denetimlerle, devlet kurumlarının vesayet organlarına dönüşümü mutlak surette engellenmelidir.

Türkiye Barolar Birliği

Madde 6 - Yasama yetkisi, ulus adına Türkiye Büyük Millet Meclisininindir. Bu yetki devredilemez. Bu yetkinin, Anayasaya uygun olarak, halkoylamaları aracılığı ile seçmenler topluluğu tarafından doğrudan kullanılma durumu saklıdır.

Sivil Dayanışma Platformu

Anayasa, devletin yasama, yürütme ve yargı erkini demokratik katılıma, varlık nedenini insan onuruna dayandırmak suretiyle meşruiyet sorununu üzebilir.

Anayasal işleyişin merkezine “Meclis”in yerleştirilmesi gerekir.

ASDER

Üniter, Blgeli Devlet ilkesine uygun İdari yerinden yönetim modeli ile; yasama ve yargı yetkisi merkezi yönetimde, yürütme yetkisinin bir kısmı bölge idarelerine, bölge idareleri de kendi yürütme yetkisinin bir kısmını alt kademedeki

mahalli idarelere aktarmış olarak, merkezi hükümetin bu yetkilerde arttırma ve eksiltme yetisi ile bölge ve alt mahalli idareleri denetleme yetkisini elinde bulundurduğu bir sistem olmalıdır.

İki meclisli başkanlık sistemi, bağımsız ve güçlü parlamento demektir. Milletın seçtiklerinin her kuruma hakim olmasını istiyorsak, anayasada başkanlık sistemi oluşturulmalıdır.

TESİAD

(Tüm Etkin İş Adamları ve İş Kadınları Federasyonu)

Cumhurbaşkanının 2 Yasama İle İlgili Olan GrevleriGerekli gördüğü hallerde meclis başkanıyla beraber karar alarak Türkiye Büyük Millet Meclisini toplantıya çağırarak. Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün, tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak. Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları on beş gün içerisinde resmi gazetede yayımlar. Yayımlanmasını anayasaya aykırılık iddiasıyla kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları bir daha görüşülmek üzere bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Cumhurbaşkanı kısmen uygun bulunmama durumunda TBMM sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Meclis geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse kanun cumhurbaşkanınca yayımlanır. Meclis geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar meclise geri gönderebilir. Anayasa değişiklikleri ve bütçe kanunlarına ilişkin hükümler bu kapsamın dışındadır.

52. MADDE: Yirmi beş yaşını doldurup yirmi altı yaşından gün alan her Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı milletvekili seçilebilir.

Ancak bir kişi ardı ardına veya farklı dönemlerde toplam üç dönemden fazla milletvekilliği yapamaz. En az lisans derecesinde üniversite mezunu olmayanlar, kısıtlılar, yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

Ayrıca altmış beş yaşını bitirip altmış altı yaşından gün alanlar milletvekili seçilemezler. Hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

53. MADDE: Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen beşyüzelli milletvekilinden oluşur. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler. Milletvekilleri görevlerine başlarken and içerler. Bu andın içeriği ilgili kanunla belirlenir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri dört yılda bir yapılır. Meclis, bu süre dolmadan seçimin yenilenmesine karar verebilir. Yenilenmesine karar verilen Meclisin yetkileri, yeni Meclisin seçilmesine kadar sürer. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri daraltılmış bölge esasına göre yapılır. Buna göre, Türkiye nüfusunun milletvekili adedine bölünmesiyle elde edilen nüfus sayısı ortalama değer olarak kabul edilip, bu değer baz alınarak daraltılmış bölgeler tespit

edilir. Daraltılmış her bir bölge için bir milletvekili kontenjanı verilir. Yapılacak olan genel seçimde, her bir daraltılmış bölgede, siyasi partilerin gösterdiği adaylar ve bağımsız adaylar arasından daraltılmış bölge seçmeni, oylarıyla milletvekilini seçer. Daraltılmış bölgenin en yüksek oyunu alan aday, eğer yüzde ellinin üzerinde oy almışsa ve adayı olduğu siyasi parti de Türkiye çapında yüzde beş seçim barajını geçmişse, doğrudan milletvekili seçilmiş olur. Şayet yüzde ellinin üzerinde alan aday yoksa; en geç on beş gün içerisinde ikinci tur seçimleri yapılır. Bu ikinci tura; partisi yüzde beş barajını geçmiş olan ve birinci turda en yüksek oyu alan üç aday katılır. Bu ikinci turda en yüksek oyu alan aday milletvekili olur. Bağımsız milletvekili adayları için de aynı şartlar geçerli olmakla beraber; bağımsız adaylar için baraj zorunluluğu yoktur.

54. MADDE: Savaş sebebiyle yeni seçimlerin yapılmasına imkân görülmezse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, seçimlerin bir yıl geriye bırakılmasına karar verebilir. Geri bırakma sebebi ortadan kalkmamışsa, erteleme kararındaki usule göre bu işlem tekrarlanabilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliklerinde boşalma olması halinde, ara seçime gidilir. Ara seçim, her seçim döneminde bir defa yapılır ve genel seçimden otuz ay geçmedikçe ara seçime gidilemez. Ancak, boşalan üyeliklerin sayısı, üye tamsayısının yüzde beşini bulduğu hallerde, ara seçimlerinin üç ay içinde yapılmasına karar verilir. ...

56. MADDE: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki fikirlerini Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar. Ancak Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe aksine bir karar alınması müstesnadır. Milletvekili milletvekilliği süresi içerisinde her ne yer ve şartta olursa olsun söylem ve fikirlerinden sorumlu tutulamazlar. Ancak işlemiş oldukları

her türlü adli suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturmaya tabi tutulabilir ve yargılanabilirler. Bu yargılama tutuksuz olarak yapılmak zorundadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçiminden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır. Ancak hüküm kesinleştikten sonra taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine bizzat katılma ve bu gibi terör eylemlerini tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanların meclis üyeliklerinin düşmesi, bu husustaki kesin mahkeme kararının Genel Kurula bildirilmesinden sonra bu üyenin milletvekilliğinin devam edip etmeyeceğine genel kurul karar verir. Bu hallerin dışında meclis üyesi hakkında verilen hükümlerin yerine getirilmesi üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır. Üyelik süresince zamanaşımı işlemez. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasî parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve gurup kararı alınamaz. İstifa eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi, istifanın geçerli olduğu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca tespit edildikten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca kararlaştırılır. Milletvekilliğiyle bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrar eden milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, yetkili komisyonun bu durumu tespit eden raporu üzerine Genel Kurul gizli oyla karar verir. Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir. Meclis üyeliğinin düşmesine karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurulu kararı tarihinden başlayarak yedi gün

içerisinde ilgili milletvekili bizzat veya kanuni vekili aracılığıyla, kararın, Anayasaya, kanuna veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini onbeş gün içerisinde kesin karara bağlar.

58. MADDE: Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak. Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek. Sadece savaş, seferberlik, sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde, Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının üçte iki çoğunluğunun kararı ile genel veya özel af ilânına karar vermektir. Anayasa Mahkemesi üyelerinin tamamının, Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulunun ilgili üyelerinin, Yargıtay cumhuriyet başsavcısının, kamu baş denetçisinin, Genelkurmay başkanının ve Merkez Bankası başkanının atamalarını yapmak ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektedir.

59. MADDE: Kanun teklif etmeye Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu ile milletvekilleri yetkilidir. Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları İçtüzükle düzenlenir.

ÖNDER

Milletvekillerinin seçiminde yüz Türkiye Milletvekilliği uygulamasına geçilerek, temsilde adalet sorunu giderilmeli; seçilme koşulları, seçme ve seçilme hakkının özüne zarar verecek derecede zorlaştırılmamalı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, “tek meclisli” yapısını sürdürmeli, 1961 Anayasasında yasama faaliyetini yavaşlatan iki meclisli sisteme geri dönülmemeli.

Yasama sorumsuzluğu mutlak bir şekilde tanınırken, dokunulmazlığın kapsamından yargılama çıkarılmalı.

Kanunların teklif edilmesi sürecine halk da dâhil edilmeli, kanunlar bakımından da referandum tanınmalı.

Mevcut Parlamantonun, tüm partilerin uzlaşması üzerine bir anayasa yapması tercih edilmeli; bunun mümkün olmaması halinde Anayasa’nın 175. maddesinde yapılacak bir değişiklikle, Mevcut Parlamento Anayasayı tümden değiştirecek asli kurucu iktidar haline getirilmeli

Alevi Kurumları

Yeni anayasa, yasama, yürütme ve yargı arasındaki kuvvetler ayrılığını dikkate alacak şekilde düzenlenmeli.

YENİ ANAYASA YOLCULUĞU

2007 Hükümet yeni bir Anayasa hazırlığına girişti, bir taslak hazırlattı. Ama bu çalışma çok tepki aldı. Diğer siyasi partilerle bir uzlaşma ortamı görülmeyince, üstüne bir de Ak Parti için kapatma davası açılınca tasarı rafa kalktı.

2010 Ancak yaptığı işlerin çoğu yargı engeline takılan, sonunda kapatılma tehlikesini kıl payı atlatan Ak Parti, özellikle asker-sivil ilişkilerini ve yargının yapısını değiştirmeyi hedefleyen geniş bir değişiklik paketi hazırladı. Taslak TBMM'den 2/3 çoğunlukla geçemeyince referanduma gidildi ve 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandumda değişiklik paketi % 58 evet oyuyla kabul edildi.

2010 Seçimleri sonrasında Ak Parti, Anayasa'yı baştan aşağı değiştirmek için, bu kez siyasi ve toplumsal uzlaşma istediğini de belirterek tekrar harekete geçti. Parlamentoda grubu bulunan dört siyasi partinin (Ak Parti, CHP, MHP ve BDP) eşit sayıda –üçer- milletvekili ile katıldığı bir uzlaşma komisyonu kuruldu ve çalışmalarına başladı.

Bundan sonra neler olacak?

2012 yılında yeni Anayasa'nın tamamlanması hedefleniyor. Uzlaşma komisyonunca hazırlanan yol haritasına göre:

1. Yazılı görüş alma: 2011 sonuna kadar sivil toplumdan yazılı olarak görüşler toplandı.

2. Diyalog: 2012 Nisan ayı sonuna kadar sivil toplumla toplantılar, karşılıklı görüşmeler yapıldı.

3. İstişare: Uzlaşma kurulu, birikimleri değerlendirerek üzerinde uzlaşmaya vardığı bir taslak hazırlıyor.

4. Tartışma ve karar: Bu taslak parlamentoda görüşülerek karara bağlanacak. Ya 2/3 oyla kabul edilecek, ya da halkoyuna sunulacak

İLKELER VE YÖNTEMLER

TBMM'de Anayasa Uzlaşma Komisyonu oluşturulduğunda akla gelen ilk soru, bu komisyonun çalışma ilke ve yöntemlerinin ne olacağı ve sivil toplumla ilişkilerinin nasıl düzenleneceği oldu. Anayasa konusunda düzenli çalışmalar yürüten platformların, sivil toplum ve meslek örgütlerinin temsilcileri 21.10.2011 tarihinde tam gün süren bir arama toplantısı yaparak bu konudaki ortak paydalarını belirlediler ve TBMM Uzlaşma Komisyonunun ilk toplantısına yetiştirdiler.

İLKELER:

Yeni Anayasa yapım sürecine sivil toplumun katılımında - Avrupa Konseyi tarafından da benimsenmiş olan- dört ana ilkenin temel oluşturması görüşünderiz: *(Beşinci maddeyi biz ekledik)*

- 1. Kapsayıcılık** (Toplumun hiçbir kesiminin bu süreçten dışarıda kalmaması)
- 2. Şeffaflık** (Bütün tartışma sürecinin -İnternet ve diğer uygun araçlarla- kamuya açık olması, görünebilmesi, izlenebilmesi),
- 3. Sistemli, zamana bağlı bir planlama** (Sürecin nasıl işletileceği, hangi safhalardan hangi zaman dilimlerinde geçileceğinin belirlenmesi ve açıklanması),
- 4. Geri Bildirim** (Toplanan görüşlerin boşa gitmediğinin, nerede ve nasıl değerlendirildiğinin belirlenmesi ve görüş sahiplerinin bilgilendirilmesi)
- 5. İfade Özgürlüğü önündeki engeller** (Katkıların ve tartışmaların özgürce yapılabilmesi, ancak "İfade özgürlüğü" zemininde mümkündür. Bunu engelleyen yasal mevzuatın, TMK, Basın ve İnternet yasalarının bazı maddelerinin acilen düzeltilmesi -eğer bunun

zaman alacağından endişe ediliyorsa- özgür bir ortamı sağlayabilecek idari önlemlerle yolun açılması) gereklidir.

YÖNTEMLER:

Sivil toplumun sürece katılımındaki belli başlı yöntemler ve kullanım biçimleri hakkındaki ortak görüşlerimiz şöyle özetlenebilir:

A. Yazılı görüş alma: Yazılı görüş almak için bir sistem ve mekanizma oluşturulmalıdır

1. Görüşler kimden ve nasıl alınacak?
2. Alınan görüş ve bilgiler nasıl sınıflandırılacak?
3. Bu görüşler nasıl değerlendirilecek, geri bildirim, kamuya açıklama ve zamanlama nasıl olacak?

B. Görüş alma toplantıları

- 1 Toplantılar STÖ'lerle " tematik" ve halk ile "gündemli" olarak yapılmalı,
- 2 Sivil toplum katılımı kurumsallaştırılmalı, TBMM ile bağlantı sürekli hale getirilmeli,
- 3 Toplantılarda cinsiyet eşitliği ya da %40 kadın kotası uygulanmalı,
- 4 Herkesin ana diliyle görüş vermesi olanağı sağlanmalıdır.
- 5 Toplantılar elden geldiğince yerele yayılmalı,
- 6 Anayasa Hazırlık Komisyonu'nun üyeleri de bu toplantılara katılmalıdır.

C. İnternetin genel kullanımı ve medyanın etkin katkısı için birlikte çaba gösterilmelidir.

- 1 TBMM websitesi interaktif olmalı, buraya tarafsız ve iyi formüle edilmiş sorular yerleştirilmeli,
- 2 Tüm gelişmeler bu siteye güncel olarak yansıtılmalı,
- 3 Aynen TRT-3'teki Meclis TV gibi bir TV kanalı olmalı, kanalın yönetimi Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun oybirliği ile seçtiği kişilerden oluşmalı,
- 4 İnternet ve medya mekanizmaları ve araçları, dezavantajlı gruplar gözönünde bulundurularak yapılandırılmalıdır.

YOL HARİTASI, GÖREV BÖLÜMÜ ve OLASILIKLAR

- 1 Toplantı bitiminde, bu Ortak Payda'ları Ankara'ya götürerek TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu'na iletmek ve onlarla yüzyüze görüşerek anlatmak üzere şu beş gönüllü seçildi:
- 2 Ahmet Günenç, Ayşegül Devocioğlu, Levent Gönenç, Mustafa Dağcı, Özge Genç. *(Tarih belli olduğunda bu kişilerden gelemeyen olursa, o kişinin temsilcisi olduğu kurumdan başka bir katılımcı istenerek boşluk doldurulacak)*
- 3 Toplantı Ortak Payda tutanağını hafta sonunda hazırlayıp katılımcılara yollamak ve Pazartesi günü TBMM Uzlaşma Komisyonuna başvurarak randevu istenmek görevlerini TkMM üstlendi.

Katılımcılar: (Alfabetik)

Anayasa Kadın Platformu, DAH/Demokratik Anayasa Hareketi, Ekolojik Anayasa Girişimi, Genç Siviller, LGBTT İstanbul, Memur-Sen, NDI, Özgürlükçü Anayasa Platformu, SDP/Sivil Dayanışma Platformu, SETA, TEPAV, TESEV, Türkiye küçük Millet Meclisleri, YAP (Yeni Anayasa Platformu) AÇG (Anayasa Çalışma Grubu).

ANAYASA UZLAŞMA KOMİSYONUNUN ÇALIŞMA USULLERİ

Madde 1.- Komisyonun adı

Komisyonun adı, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Uzlaşma Komisyonu"dur.

Madde 2.- Komisyonun görevi

Komisyonun görevi, anayasa yapım sürecini yönetmek ve anayasa taslak metnini hazırlamaktır.

Madde 3.- Komisyon Başkanı

Komisyonun Başkanı TBMM Başkanıdır. TBMM Başkanının yokluğunda TBMM Başkanının görevlendirdiği Komisyon üyelerinden birisi oturuma başkanlık eder.

Madde 4.- Komisyon toplantıları ve gündem

Komisyon haftada en az 2 gün toplanır. Gerekliğinde haftalık toplantı sayısı artırılabilir. Toplantılar Salı ve Perşembe günleri yapılır.

İzleyen toplantının gündemi ile gün ve saati, mevcut toplantı biterken belirlenir.

Komisyon Ankara dışında da toplantılar yapabilir.

Madde 5.- Toplantı yeter sayısı

Komisyon en az üç siyasi partinin birer üyesinin katılımı ile toplanır.

Madde 6.- Karar yeter sayısı

Komisyon, Komisyonu oluşturan bütün siyasi partilerin mutabakatı (görüşbirliği) ile karar alır. Karar alınamayan konular, Komisyonun uygun göreceği zamanda yeniden değerlendirilir.

Sürecin tamamlanıp tamamlanmadığı ve nihai metnin (taslak bütünü'nün) tekemmül edip etmediği hususu dahi mutabakat ile belirlenir.

Madde 7.- Tutanak

Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulur. Komisyon bazı hallerde tutanak tutulmamasına karar verebilir. Toplantı tutanakları

üyelere basılı veya CD ortamında ivedi olarak dağıtılır. Komisyon çalışmaları sona ermedikçe hiçbir tutanak kamuoyuna açıklanamaz.

Madde 8.- Teknik heyet

Her siyasi partinin önereceği birer uzman ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca görevlendirilecek birer uzmandan üç teknik heyet oluşturulur. Siyasi partilerin önereceği uzmanların ödenek ve yollukları TBMM Başkanlığınca karşılanır. Teknik heyet, verileri toplar, tasnif ve analiz eder ve bir değerlendirme raporu hazırlayarak Komisyona sunar.

Gerektiğinde teknik heyet sayısı artırılabilir.

Madde 9.- Danışman görevlendirilmesi

Her siyasi parti toplantılarda en çok ikişer danışman bulundurabilir.

Danışmanlar müzakereye katılamaz.

Bunların ödenek ve yollukları TBMM Başkanlığınca karşılanır.

Komisyonunda bulundurulacak danışmanlar duruma göre değiştirilebilir.

Madde 10.- Kapalı toplantı esası ve toplantıya katılabilecekler

Komisyon toplantıları basına kapalı olarak yapılır. Ancak Komisyon, saydamlığı sağlamak üzere gereken tedbirleri alır. Komisyon, bu kapsamda Başkanı marifetiyle toplantı bitiminde uygun göreceği içerikte açıklamada bulunur.

Komisyon toplantılarına Komisyon üyeleri, toplantıya davet edilen kişiler ve görevlendirilenler dışında kimse katılamaz.

Madde 11.- Çalışma süresi ve aşamalar

Komisyon, çalışmalarını 2012 yılı sonuna kadar tamamlamayı hedefler.

Komisyon çalışmaları aşağıdaki aşamalardan oluşur:

1. Aşama: Katılım, veri toplama ve değerlendirme.
 2. Aşama: İlkelerin belirlenmesi ve metin oluşturma.
 3. Aşama: Metnin kamuoyuna sunulması ve kamuoyunca tartışılması.
 4. Aşama: Kamuoyunda beliren görüşlere göre taslağın gözden geçirilerek teklif haline getirilmesi.
1. aşama Nisan 2012 sonunda tamamlanmış sayılır. Diğer aşamaların süreleri Komisyon tarafından kararlaştırılır.

Madde 12.- Katılım

Toplumun bütün katmanlarının Anayasa Uzlaşma Komisyonunun anayasa yapım sürecine katılımı sağlanır.

Madde 13.- Anayasa taslak metninin değiştirilememesi

Anayasa taslak metni, gerek uzlaşma ve yasama komisyonlarında ve gerekse Genel Kurulda partilerin mutabakatı olmadıkça değiştirilemez; ekleme yapılamaz. Hazırlanan taslak metnin (teklifin) Meclis Başkanlığına verilmesinden sonra bu metin üzerinde mutabakata dayalı değişiklik yapılması halinde Anayasa Uzlaşma Komisyonunun görüşü alınır.

Madde 14.- Hakkında hüküm bulunmayan haller

Komisyon, uyguladığı hukuku, mutabakatla gözden geçirebilir ve değiştirebilir. Ayrıca hakkında hüküm bulunmayan haller için de hukuk kuralı oluşturabilir. Anayasa taslak metninin ve kanunlaşma süreçlerinin bağlı olduğu hukuk, metnin tamamlanmasından sonra siyasi partilerin mutabakatıyla oluşturulur.

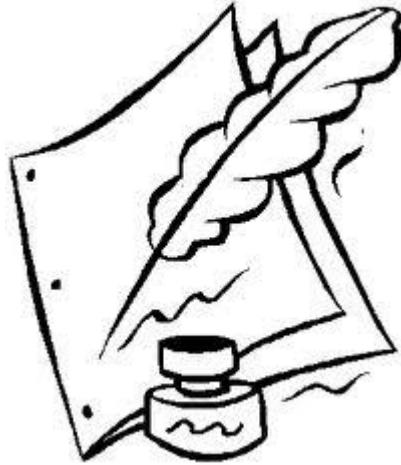
Madde 15.- Komisyonun görevinin sona ermesi

Komisyonun görevi, Anayasa teklifinin Genel Kurulda kabul edilip kanunlaşmasıyla veya siyasi partilerden birinin çekilmesi ya da çekilmiş sayılması ile sona erer. En az üç toplantıya mazeretsiz katılmayan siyasi parti, Komisyondan çekilmiş sayılır.

DESTEKÇİLER LİSTESİ

Aralık 2011

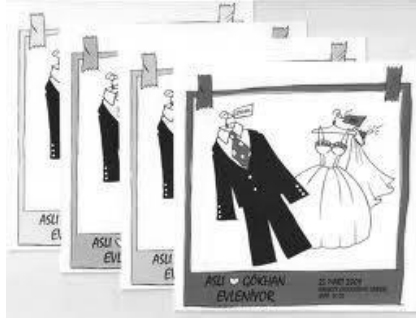
Bu listeye adlarını yazdıran kişilerin çoğu, TMM toplantılarına kolaylaştırıcı olarak katıldılar, toplantıları yönettiler. Gazete yazılarında, TV konuşmalarında olumlu izlenimlerini aktararak TMM'lerin duyurulmasına ayrıca katkıda bulundular. Hepsi de küçük Meclislerimizin onur konuklarıdır, gönülden teşekkür ederiz.

Abdurrahman Dilipak (Gazeteci, yazar), Adem Meleke (iş adamı), Ahmet İnel (Ekonomist), Ahu Tanrıkulu (TV Programcısı), Ali Bayramoğlu (Gazeteci), Ali Bulaç (Gazeteci, yazar), Ali Nesin (Matematikçi), Ali Saydam (İletişim uzmanı, gazeteci), Alper Görmüş (Gazeteci), Altan Tan (Gazeteci, yazar), Andrew Finkel (Gazeteci), Amberin Zaman (Gazeteci, yazar), Asaf Savaş Akat (Ekonomist), Aslıhan Tekin (Hukukçu), Atilla Dorsay (Gazeteci, yazar), Atilla Yayla (Siyaset Bilimci), Atilla Özdemiroğlu (Müziyen), Ayça Haykır (STGM), Aydın Engin (Gazeteci, Yazar), Ayhan Bilgen (Yazar), Ayhan Ogan (SDP), Baskın Oran (Siyaset Bilimci, Ankara Üni.), Başak Şengül (TV Programcısı), Bejan Matur (Yazar), Bekir Berat Özipek (Yazar), Belkız Kılıçkaya (TV), Bülent Deniz (Hukukçu), Celal Başlangıç

(Gazeteci), Cezmi Ersöz (Yazar), Cihan Aktaş (Gazeteci, Yazar), Çiğdem Mater (Gazeteci), Derya Alabora (Oyuncu), Dilek Kurban (Hukukçu), Doğan Özgüden (Gazeteci), Doğu Ergil (Siyaset Bilimci), Ercan İpekçi (Gazeteci, TGS Başkanı), Ercan Kanar (Hukukçu), Ercan Karakaş (Siyaset Bilimci), Erdal Doğan (Hukukçu), Erdoğan Aydın (Yazar), Ergin Cinmen (Hukukçu), Erol Katırcıoğlu (Siyaset Bilimci), Erol Önderoğlu (Gazeteci), Erol Özkoray (Gazeteci), Ersin Salman (İletişimci), Ertuğrul Kürkçü (Haberci-Bianet), Eser Karakaş (Ekonomist), Esra Arsan (Eğitimci), Etyen Mahcupyan (Gazeteci), Eyüp Burç (TV), Fatma Benli (Hukukçu), Faruk Ünsal (Mazlumder Gen. Bşk.), Fatma Gök (Eğitimci), Faruk Alpkaya (Siyaset Bilimci, Ankara Üni.), Faruk Ünsal (Mazlumder Genel Başkanı), Ferai Tınç (Gazeteci), Feray Salman (İHOP), Ferhat Kentel (Sosyolog), Fikret Başkaya (Ekonomist, Özgür Üniversite), Fikret İlkiz (Hukukçu), Fikri Sağlar (Gazeteci, yazar), Fuat Keyman (Siyaset Bilimci), Galip Ensarioğlu (Diyarbakır Tic. ve San. Odası Bşk.), Gençay Gürsoy (Tabip), Gülден Sönmez (Hukukçu), Güliz Kaptan (Eczacı), Gülten Kaya (Prodüktör), Gürkan Zengin (TV Programcısı), Hakan Tahmaz (Gazeteci, Yazar), Haluk Bilginer (Tiyatrocu), Hasan Mollaoğlu (Hukukçu), Hıncal Uluç (Gazeteci), Hilal Kaplan (Yazar), Hüsnü Tuna (Hukukçu), Hüsnü Öndül (Hukukçu), İbrahim Betil (Bankacı, TEGV), İnci Hekimoğlu (Gazeteci), İnci Tuğsavul (Gazeteci), İrfan Neziroğlu (Hukukçu), Joost Lagendijk (Politik Bilimler), Kerem Altıparmak (Ankara Üni. Hukuk Fak.), Kerim Yıldız (KHRP), Koray Düzgören (Gazeteci), Kübra Kurtuluş (Aktivist), Kürşat Bumin (Yazar), Lale Mansur (Oyuncu), Leyla İpekçi (Gazeteci), Leyla Zana (Siyasetçi), M. Emin, Markar Esayan (Yazar), Aktar (Av. Diyarbakır Baro Bşk.), M. Emin Ekmen (Eski Mv.), M. Emin Tutan (Eski Mv), M. Emin Yıldırım (Parlamentar Danışmanı), Mahir Ünal (Mv), Mahmut Alınak (Hukukçu), Maya Arakon (Siyaset Bilimci), Mebuse Tekay (Hukukçu), Mehmet Altan (Gazeteci, yazar), Mehmet Atak (Tiyatrocu), Mehmet Bekaroğlu (Tabip, Siyasetçi), Mehmet Elkatmış (Hukukçu), Mehmet Metiner (Gazeteci), Mehmet Şandır (Milletvekili), Mehmet Uçum (Hukukçu), Melih Altınok (Gazeteci), Melike Demirağ (Şarkıcı, oyuncu), Memet Ali Alabora (Oyuncu), Meral Tamer (Gazeteci), Mithat Sancar (Hukukçu, Ankara Üni.), Muharrem Erbey (Hukukçu, Diyarbakır İHD Başkanı), Murat Belge (Edebiyat, Bilgi Üni.), Murat Çelikkan (Gazeteci), Murat Sungar (Em. Büyükelçi), Mustafa Ataş (Mv), Mustafa Sütlaş (Hekim), Nalan Erkem (Hukukçu), Necati

Ceylan (Hukukçu), Neşe Erdilek (Sosyolog), Neşe Yaşın (Şair), Nevin Gaye Erbatur (Eski Mv), Nevin Sungur (Gazeteci), Nihal Bengisu Karaca (Gazeteci), Nursuna Memecan (Mv), Oral Çalışlar (Gazeteci), Orhan Miroğlu (Yazar), Osman Can (Hukukçu), Osman Coşkunoğlu (Eski Mv), Oya Aydın (Hukukçu), Oya Baydar (Sosyolog, yazar), Pervin Mısırlıoğlu (İş kadını), Pınar Selek (Sosyolog, yazar), Raffi Hermonn Araks (Gazeteci), Ragıp İncesavaşır (Grafik Tasarımcısı), Ragıp Zarakolu (Yayıncı), Rasim O. Kütahyalı (Yazar), Reyhan Yalçındağ (Hukukçu), Rıza Türmen (AİHM Eski Yargıcı, Mv), Rüstem Batum (Belgesel ve TV Programları Yapımcısı), Sacit Kayasu (Adana eski Cumhuriyet Savcısı), Sait Çetinoğlu (Aktivist), Salih Memecan (Karikatürist), Sami Gören (Hukukçu), Sedat Yurtdaş (Hukukçu), Senih Özay (Hukukçu), Sezen Aksu (Müzik), Sırrı Süreyya Önder (Yönetmeni Mv), Sibel Eraslan (Gazeteci), Suade Arançlı (STGM eski Başkanı), Suzan Samancı (Yazar, Gazeteci), Şahin Candaş (Güvercinler Meclisi), Şahismail Bedirhanoğlu (GÜNSİAD Bşk.), Şanar Yurdatapan (Müzişyen), Şebnem K. Fincancı (Tabip, TİHV Başkanı), Tahir Elçi (Hukukçu), Tan Oral (Çizer), Tarık Günersel (Yazar), Toktamış Ateş (İktisatçı), Tomris Özden (Yazar), Tuna Bekleviç (Toplum ve Demokrasi Derneği Bşk.), Turgut Kazan (Hukukçu), Ufuk Uras (İktisatçı, ÖDP Eski Bşk.), Uluç Gürkan (Yazar), Umur Talu (Gazeteci), Ümit Boyner (TÜSİAD Bşk.), Ümit Kardeş (Hukukçu), Üstün Akmen (Eleştirmen), Vahit Bıçak (Hukukçu), Veysel Uçum (Hukukçu), Yaman Akdeniz (Hukukçu, Bilgi Üni.), Yaşar Kemal Gökçeli (Yazar), Yaşar Seyman (Yazar, sendikacı), Yıldıray Oğur (Gazeteci), Yılmaz Ensaroğlu (Araştırmacı, yazar), Yüksel Selek (Yeşiller Partisi Gen. Bşk.), Zeki Kentel (Gazeteci), Zeynep Tanbay (Koreograf), Zuhul Olcay (Oyuncu)

Halk Anayasa yapabilir mi?

- Olur mu canım öyle şey? Anayasa yapmak çocuk oyuncağı mı? Bunlara senin benim aklımız ermez. Anayasa, hukukçuların işi.
- *Biz “ev” de yapamayız. O da mimarın işi, değil mi?*
- Tabii, o da onun işi. Ev yaptıracak param varsa, tutarım bir mimar, o yapar. Ben yapamam.
- *Peki, evin nasıl olacağına, kaç kat olacağına, odaların kaç tane olacağına, şekline şemailine de mimar mı karar verir?*
- Ne münasebet! Tabii ben karar veririm, içinde oturacak benim. Ben ona nasıl sipariş edersem ona göre yapar evimi. Aynen terzi gibi. Elbisemi o dikebiliyor, ben değil. Ama nasıl istediğime ben karar veriyorum, o değil.
- *Öyleyse?*

Hadi baştan soralım. Halk Anayasa yapabilir mi?

ANAYASAMIZI HAZIRLIYORUZ (Halk konuşuyor, TBMM dinliyor)

Türkiye küçük Millet Meclisleri çalışmalarının yapıldığı illerde ve İstanbul'un ilçelerinde belediyelerle işbirliği içinde yapılan bu toplantılar, anayasa konulu konferanslar değildir. Amaç, yeni anayasanın nasıl olması ve nasıl olmaması hakkında halkın görüşlerini düzenli, sistemli –ve aynı konuda yapılan diğer çalışmalarla eşgüdüm içinde- toplayarak yeni anayasayı hazırlayacak olan TBMM'ye sunmaktır.

Aşağıdaki konuların her biri, bu çalışmaya katılan bütün illerde ve İstanbul ilçelerinde eş zamanlı olarak tartışılacak, elde edilen "Ortak Payda"lar her ay bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklanacak ve en sonunda "Ortak Paydalarımız" adlı bir el kitabı haline getirilerek kamuoyuna ve Anayasa tartışmalarına girerken tüm milletvekillerine birer adet sunulacak.

ANAYASA TARTIŞMALARINDA İLK 12 KONU (Kasım 2011 – Ekim 2012)

1. Anayasa'nın yapısı, hazırlanma ve oylanma süreci **(Konuşuldu)**
2. Birey hak ve özgürlükleri -I-
Yaşam hakkı, kişi dokunulmazlığı, özel yaşamın gizliliği **(Konuşuldu)**
3. Birey hak ve özgürlükleri -II-
Düşünce, inanç, ifade, haberleşme, örgütlenme, toplantı ve gösteri **(Konuşuldu)**
4. Birey hak ve özgürlükleri -III-
Hak arama, savunma, adil yargı **(Konuşuldu)**
5. Doğrudan ve temsili demokrasi, merkezi – yerel yönetimler, şeffaflık **(Konuşuldu)**
6. Devlet ve bireyin sosyo- ekonomik hak ve yükümlülüğü, mülkiyet, miras **(Konuşuldu)**
7. Devlet ve Toplum 1: Çalışma, sendika, grev ve toplu sözleşme **(Konuşuldu)**
8. Devlet ve Toplum 2: Eğitim, öğretim, bilim, sanat **(Konuşuldu)**
9. Devlet ve Toplum 3: Pozitif ayrımcılık, sağlık ve çevre **(Konuşuldu)**
10. Devletin yapısı 1: Yasama
11. Devletin yapısı 2: Yürütme
12. Devletin yapısı 3: Yargı

